College van Gedeputeerde Staten
statenbrief

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

DATUM	30 augustus 2016	REFERENTIE	Mw. Drs. I. van den Berg
ONS NUMMER	818711FA	DOORKIESNUMMER	0302582584
NUMMER PS	2016RGW80	E-MAILADRES	Ilse.van.den.Berg@provincie-Utrecht.nl
BIJLAGE	Kaart Prioritaire gebieden	PORTEFEUILLEHOUDER	Dhr. Krol

Onderwerp Statenbrief: Actualisatie kaart Prioritaire gebieden Natuur Netwerk Nederland

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Geachte dames en heren,

Inleiding
Binnen de provincie Utrecht wordt gewerkt aan realisatie van de natuuropgave vastgelegd in het Akkoord van Utrecht, tegenwoordig Natuur Netwerk Nederland genoemd (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De totale opgave vanaf 2011 is om nog 1506 ha aan te kopen/om te vormen naar natuur. In een aantal gebieden gaat de realisatie van natuur te langzaam en dreigen we de wettelijke termijn niet te halen. De internationale natuuropgave (Programma Aanpak Stikstof, kortweg PAS, Natura 2000 en Kaderrichtlijn Water) dient in 2021 gerealiseerd te zijn, dat wil zeggen omgevormd en ingericht.
In 2009 heeft de provincie de mogelijkheid gecreëerd om in een aantal gebieden te onderhandelen op basis van schadeloosstelling. Dat betekent dat eigenaren een hoger bedrag kunnen krijgen voor hun grond dan in andere gebieden, waar op basis van marktwaarde wordt onderhandeld. Mocht minnelijke verwerving in deze gebieden niet slagen, dan kan hier besloten worden het onteigeningsinstrumentarium in te zetten. De gebieden waar op basis van schadeloosstelling onderhandeld kan worden, zijn vastgelegd op de zogenaamde prioritaire gebieden kaart.
De afgelopen jaren zijn er een aantal besluiten genomen die van invloed zijn op de prioritaire gebieden kaart. Wij hebben daarom de kaart geactualiseerd op basis van eerder genomen besluiten van uw staten en van besluiten in het kader van het PAS. De geactualiseerde kaart ligt nu ter kennisname voor.

Aanleiding
In 2014 is de Nota Grondstrategie, realisatie Akkoord van Utrecht vastgesteld. Daarin is aangegeven dat het prioritaire gebieden beleid uit 2009 gehandhaafd blijft. In deze gebieden kan worden onderhandeld over aankoop of functieverandering op basis van schadeloosstelling. De afspraak is dat deze kaart nog geactualiseerd zou worden aan de nieuwe begrenzing van ‘nog te realiseren natuur’ uit het Akkoord van Utrecht en aan de plannen rond Natura 2000 en PAS. Tevens moesten andere besluiten over gebiedsontwikkeling hierin nog worden verwerkt. De actualisatie heeft nu pas plaatsgevonden omdat gewacht is op duidelijkheid over de extra verwervingsopgave in de PAS-gebieden.

Voorgeschiedenis
In 2009 heeft uw staten de kaart voor prioritaire gebieden in de EHS en Recreatie om de Stad (kortweg RodS) vastgesteld. In 2010 hebben wij de uitvoering van het besluit opgeschort vanwege onduidelijkheid over de EHS en RodS en de beschikbare middelen. In 2011 is de ambitie van de provincie op het gebied van de EHS bijgesteld in het Akkoord van Utrecht. En in de jaren daarna zijn er nieuwe afspraken gemaakt met het rijk over

financiering van de opgaven. In de Nota Grondstrategie uit 2014 is besloten het prioritaire gebiedenbeleid te hervatten.

Essentie / samenvatting:
In 2009 constateerden wij, daarin gesteund door uw staten, dat het tempo van verwerving en functieverandering in de EHS en de RodS te laag was om tijdig de doelen (ingerichte natuur- en recreatiegebieden) te realiseren. Om het tempo te versnellen is besloten in een aantal gebieden te gaan onderhandelen op basis van schadeloosstelling.
Bij het opstellen van de kaart Prioritaire gebieden in 2009 is de volgende systematiek gehanteerd:
- In stap 1 is het provinciale beleid m.b.t. de Agenda Vitaal Platteland in kaart gebracht. Het gaat hier om het beleid op het gebied van natuur, recreatie, cultuurhistorie, waterberging en verdrogingsbestrijding.
- In stap 2 is bepaald welk gedeelte kan worden beschouwd als “hard” beleid met een concrete taakstelling en voorzien van financiële dekking. Voor deze beleidscategorie ligt een besluit ten grondslag van Gedeputeerde of Provinciale Staten.
- In stap 3 wordt een aantal inhoudelijke criteria (afronding, cruciale ligging etc.) toegepast; gebieden die hier niet aan voldoen vallen af. In deze stap is ook gekeken naar de urgentie om een gebied versneld te realiseren.
- In stap 4 worden alleen de gebieden geselecteerd waarvoor op dit moment bestuurlijk draagvlak bestaat.

Deze systematiek is niet veranderd. Door aanpassingen in het beleid is actualisatie van de kaart echter wel noodzakelijk. Omdat het grotendeels gaat om aanpassingen op basis van eerdere besluiten van PS en besluiten in het kader van Natura 2000 en PAS, hebben wij de kaart geactualiseerd. Tevens zijn wat kleine wijzigingen aangebracht: een aantal kleine gebiedjes (vaak kleiner dan 1 hectare) zijn geschrapt, waarvan het niet logisch is dat hier ooit het onteigeningsinstrumentarium ingezet zal worden. Wij zijn door u gemachtigd bij het besluit over Prioritaire gebieden in 2009 om dit soort kleine aanpassingen op de kaart uit te voeren.

De kaart Prioritaire gebieden voor natuur uit 2009 is geactualiseerd op de volgende punten:
- De kaart is aangepast aan de natuuropgave in het Akkoord van Utrecht en de begrenzing van ‘nog te ontwikkelen natuur’ in het Natuurbeheerplan.
- De kaart is aangepast aan de besluiten die zijn genomen in het kader van Natura2000 en Programma Aanpak Stikstof (kortweg PAS).
- De gebieden voor Recreatie om de Stad zijn geschrapt op de kaart, omdat het rijk hieraan niet meer wilde bijdragen en wij, samen met de gebiedspartners, de opgave in deze gebieden herijkt hebben. Doordat er veel minder middelen beschikbaar waren, is de status van Prioritair gebied hier komen te vervallen.
- Het gebied Groot Mijdrecht Noord-Oost is geschrapt, nadat in 2012 door PS is besloten hier alleen nog op basis van vrijwilligheid te gaan onderhandelen.
- De (indicatieve) uitwerkingsgebieden op de kaart uit 2009 zijn verwijderd, aangezien de begrenzing van het NNN inmiddels grotendeels is ingevuld.
- Heel kleine gebiedjes zijn geschrapt (vaak kleiner dan 1 ha), omdat niet voorzienbaar is dat daar ooit een besluit tot onteigening genomen zal worden.

Meetbaar / beoogd beleidseffect
Door de kaart te actualiseren is het voor een ieder duidelijk waar onderhandeld kan worden over natuurgronden op basis van schadeloosstelling en waar niet. Hiermee brengen wij het instrumentarium weer op orde, zodat we de natuuropgave tijdig kunnen realiseren.

Financiële consequenties
In de Nota Grondstrategie uit 2014 is bij de berekeningen over de kosten voor realisatie van het Akkoord van Utrecht al rekening gehouden met de meerkosten van schadeloosstelling. De inschatting was in 2014 dat er voldoende middelen beschikbaar waren. Door de actualisatie van de kaart loopt het aantal hectares waar op basis van schadeloosstelling aangekocht of van functie veranderd kan worden terug van ca. 4.300 ha naar ca. 600 ha. Daarmee lopen ook de kosten automatisch terug.

Vervolgprocedure/voortgang
Op basis van ons besluit is de nieuwe kaart op de provinciale website (webkaart) geplaatst. Zodat deze nieuwe kaart voor een ieder beschikbaar is.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten
Kennisnemen van de actualisatie van de kaart Prioritaire gebieden Natuur Netwerk Nederland op basis van eerder door PS genomen besluiten.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,